



Delårsrapport per den 31 oktober med prognos för helår 2023

Social- och omsorgsnämnden

Innehåll

Innehåll

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	4
Förväntad utveckling	5
Ekonomi	6
Intäkter 2023 jämfört med 2022, miljoner kronor	6
Kostnader 2023 jämfört med 2022, miljoner kronor	6
Resultat och helårsprognos	7
Analys och kommentar	8
Investeringar	11
Volymtal och personalstatistik	12
Volymutveckling	12
Personal	13

Nämndens uppdrag

Nämndernas uppdrag regleras i Linköpings kommuns reglemente, för social- och omsorgsnämnden som tillhör sektor välfärd och socialpolitik är uppdraget:

Nämnden ska inom kommunen svara för myndighetsutövning och verkställande enligt:

- socialtjänstlagen, förutom avseende personer som är 65 år och äldre samt avseende försörjningsstöd och hemtjänst oavsett ålder
- socialtjänstlagen, socialpsykiatri oavsett ålder
- socialtjänstlagen, missbruksvård oavsett ålder
- socialförsäkringsbalken
- lag med särskilda bestämmelser om unga
- lag om vård av missbrukare i vissa fall
- lag om mottagande av asylsökande
- mottagande av ensamkommande barn
- brottsbalken
- lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- föräldrabalken
- namnlagen
- äktenskapsbalken
- lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
- lotterilagen
- alkohollagen
- körkortslagen
- nikotinlagstiftningen, utom den tillsyn som ankommer på bygg- och miljönämnden
- kontroll enligt lag om handel med vissa receptfria läkemedel
- lag om allmän försäkring
- lag om allmänna barnbidrag
- lagen om medling med anledning av brott
- övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter

För personer som är under 65 år svarar nämnden även för:

- utprovning och förskrivning av personliga hjälpmedel till personer under 65 år
- kommunal hälso- och sjukvård samt ledning av kommunal hälso- och sjukvård inom nämndens ansvarsområde
- rekrytering och utbildning av familjehem, kontaktfamiljer och kontaktpersoner
- fördelning av föreningsbidrag

Nämnden ska besluta om utdelning i vissa donationsstiftelser med sociala ändamål.

Nämnden ska verkställa uppdraget genom beställning eller eget utförande under förutsättning att utförandet av verksamhet till stor del bedrivs i egen regi och/eller inte bedöms lämplig för konkurrensutsättning

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Delårsrapporten är en uppföljning av social- och omsorgsnämndens samlade verksamhet utifrån bland annat reglemente, internbudget och förvaltningens verksamhetsplan. Genom uppföljningen kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens resurser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar och i linje med målen för god ekonomisk hushållning.

Vid social- och omsorgsnämndens sammanträde i mars fastställdes internbudget och verksamhetsplan för 2023. De beslutade aktiviteterna i verksamhetsplanen är påbörjade och de flesta kommer att avslutas innan årsskiftet.

I juni beslutade kommunstyrelsen om en ny nämnds- och förvaltningsorganisation som ska träda i kraft den 1 januari 2024. Arbetet för att verkställa den nya organisationen är påbörjad genom arbetet med att ta fram en interimistisk förvaltningsorganisation.

Inom socialtjänstens område pågår flera nationella utredningar med förslag på förändringar inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Exempel på detta är förslaget om att personlig assistans i sin helhet ska övergå till staten, Försäkringskassan, förslag om ny lagstiftning inom missbruks- och beroendevården och förslag om ny socialtjänstlag. Samtliga reformer planeras för genomförande under 2025-2026. Detta kommer att kräva planerings- och omställningsarbete inom ramen för social- och omsorgsnämndens ansvarsområden och budget. Den samorganiserade socialtjänsten i Skäggetorp, där myndighet (SOF) och utföraren (Leanlink) arbetar i nära samverkan, har uppnått positiva resultat, dels genom att socialtjänsten kommer in i ett tidigare skede, dels att samverkan stärkts med andra aktörer i området.

Nämnden beslutade i juni om ett inriktningsbeslut avseende Nära socialtjänst, där kommunen delas in i fyra geografiska områden. Utifrån beslutet om två nya förvaltningar har tids- och genomförandeplanen för Nära socialtjänst förskjutits för att sammanfalla med bildandet av den nya Socialförvaltningen (SF). Förvaltningen kommer i november muntligt för nämnden presentera den områdesindelning som föreslås utifrån flera olika variabler och kvalitativa och kvantitativa underlag.

Mot bakgrund av social- och omsorgsnämndens prognostiserade budgetavvikelse har en åtgärdsplan arbetats fram under första halvåret 2023. Arbetet har skett i samverkan med Leanlink. Åtgärdsplanen beslutades av nämnden i augusti.

Social- och omsorgsnämndens verksamheter har under hösten på ett tydligt och märkbart sätt blivit påverkade av det som pågår i samhället avseende desinformationskampanj, gängkriminalitet med dödsskjutningar, samt att barn och unga aktivt rekryteras till gängen, men även blir offer för gängkriminaliteten. I mitten av oktober beslutade tf förvaltningschef att social- och omsorgsförvaltningen om förstärkt ledning där arbetsmetoden kommer att vara samma metod som vid krisledning. Social- och omsorgsförvaltningen deltar även i flera sammanhang på nationell nivå, kopplat till den nationella situationen med gängrelaterad kriminalitet och alla konsekvenser det medför. Det pågår ett flertal nationella utredningar med anledning av de konsekvenser som gängkriminaliteten har på samhället, vilket kan leda till snabba lagändringar, som får en direkt eller indirekt påverkan på socialtjänstens arbete. De utredningar som pågår handlar både om repressiva åtgärder, men även om behovet av tidiga och förebyggande åtgärder, dessa båda insatser måste ske parallellt och kommer att medföra "dubbla" kostnader för kommunerna. Social- och omsorgsförvaltningen har mot bakgrund av ovanstående placerat ungdomar och skyddsplacerat närstående/anhöriga, något som påverkar det ekonomiska resultatet.

Ekonomi, belopp i mnkr

	Prognos helår	Budget 2023	Avvikelse	Avvikelse i prognos helår, delårsrapport augusti
Verksamhetens nettokostnader	1756,1	1716,1	-40,0	-35,0
Investeringar, netto	1,6	1,0	-0,6	-0,5

Förväntad utveckling

Inom Barn och unga fortsätter orosanmälningarna att öka, jämfört med tidigare år. Däremot ökar inte antalet utredningar i samma takt, vilket delvis kan förklaras med andra arbetssätt, där socialtjänst Skäggetorp går in med insatser på service (ej biståndsbedömda insatser) i högre grad än inom andra områden. Handläggningstiderna är fortsatt långa, vilket till största delen beror på personalomsättningen. Det pågår olika utvecklingsprojekt inom avdelningen för att korta handläggningstiderna. På utförarsidan är det väntetider till vissa insatstyper. Biståndsbedömda insatser prioriteras alltid före serviceinsatser.

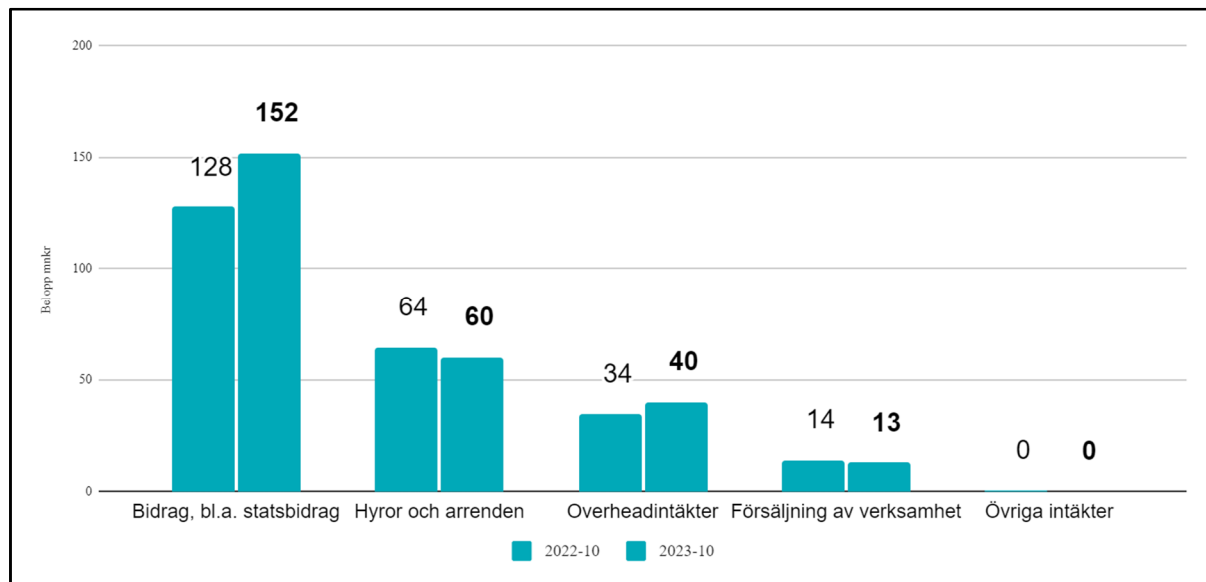
Dygnsvård Barn och unga, som avser både familjehem och HVB, prognostiserar ett underskott. Familjehemsstrategin, som syftar till att minska antalet konsulentstödda familjehem till förmån för egna familjehem har gett resultat, genom att andelen konsulentstödda familjehem i relation till egna familjehem minskat. Det finns dock fortsatt en brist på familjehem och sista tidens utveckling där gängkriminella rekryterar även placerade barn, har fått familjehem att börja tacka nej till uppdrag på grund av rädsla. Denna utveckling kan påverka nämndens kostnader på sikt, men även svårigheter att verkställa beslut.

Under året har antalet placeringar med kopplingar till gängkriminalitet ökat, både utifrån barn och ungas egna beteenden men även utifrån skyddsbehov för hela familjer. De kriminella nätverken rekryterar aktivt bland barn och unga, särskilt flickor, och hot riktas gentemot barn och deras familjer, om de inte fullföljer sina åtaganden. SiS har kö till sina vårdplatser, vilket innebär att barn och unga har placerats inom mer öppna vårdformer på HVB, för att kunna verkställa beslut. Den senaste tidens utveckling, där rekrytering sker även under placeringstiden, har dock gjort att flera HVB-hem tackar nej till placeringar som har kopplingar till gängkriminalitet. Det ökade antalet placeringar leder till ökade kostnader och påverkar prognosen på helåret. Av den totala kostnaden till och med september, för placeringar inom HVB, stödboende och SiS, är 20 miljoner kronor kopplade till gängkriminalitet vilket ackumulerat för året motsvarar 16,7 %. Under resterande del av verksamhetsåret bedöms det fortsatt vara en verkställighetsproblematik avseende insatserna boende och daglig verksamhet.

Under hela 2022 minskade antalet dygnsplaceringar av vuxna. Trenden har fortsatt under 2023, vilket har positiv påverkan på nämndens kostnader avseende vuxna. Under oktober gick dock kostnaden för dygnsplaceringar upp, något som förvaltningen kopplar till det ökade fokuset på gängkriminalitet. Vad gäller boendestöd för vuxna så är situationen per oktober klart förbättrad. Beslut om insats kan verkställas inom några dagar, vilket är en mycket positiv utveckling och förbättring. Med förväntad utveckling i relation till gängkriminalitet gör förvaltningen bedömningen att det fortsatt kan bli aktuellt med att placera ungdomar och skyddsplacera anhöriga/närstående.

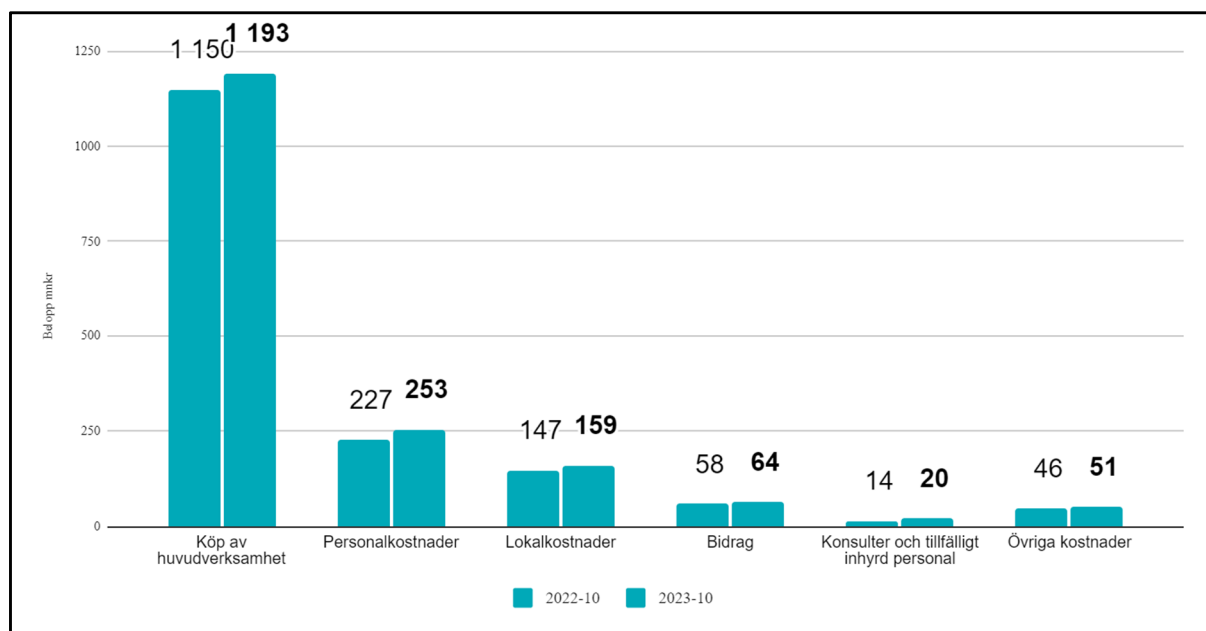
Ekonomi

Intäkter 2023 jämfört med 2022, miljoner kronor



Ökningen av bidragen består bland annat av ersättningar från Migrationsverket för mottagande av personer från Ukraina, högre nyttjande av Nära vård samt att Länsmordningen har redovisats via resultaträkningen under den första delen av året. Minskningen av hyror och arrenden beror på minskade hyresintäkter kopplade till flyktingmottagande. Overheadintäkterna har ökat på grund av ändrad redovisningsprincip där fler kostnader inkluderas i overhead.

Kostnader 2023 jämfört med 2022, miljoner kronor



Köp av verksamhet ökar med 43 miljoner kronor (4 %), i den ingår ökade kostnader genom höjt omsorgsprisindex (OPI och ökade behov), men även en minskad kostnad genom flytt av familjehem från konsulentstödda till arvoderade.

Resultat och helårsprognos

Driftsammandrag för resultat 31 oktober 2023, belopp miljoner kronor

	Redovisat jan-oktober 2023	Budget jan- oktober 2023	Avvikelse	Redovisat samma period föregående år
100 - Nämnd och styrelseverksamhet	2,6	2,4	-0,2	2,0
130 - Övrig politisk verksamhet	1,4	1,2	-0,2	1,4
267 - Alkoholtillstånd mm	-0,8	0,0	0,8	-0,7
513 - Insatser enligt LSS, SFB och HSL	712,6	686,0	-26,6	670,3
520 - Insatser personer, funktionsnedsättning	146,1	139,3	-6,8	145,2
559 - Vård för vuxna med missbruksproblem	87,4	96,0	8,6	94,5
569 - Barn- och ungdomsvård	411,0	401,6	-9,5	368,4
571 - Övriga insatser till vuxna	31,0	31,6	0,6	33,0
575 - Ekonomiskt bistånd	2,1	1,9	-0,1	1,7
585 - Familjer och Familjerådgivning	8,9	7,8	-1,1	8,1
600 - Flyktingmottagande	19,7	18,7	-1,0	19,4
920 - Gemensamma verksamheter	4,2	4,4	0,2	4,4
922 - Social- och omsorgsförvaltningen	36,8	34,6	-2,1	32,0
Summa nettokostnader	1 463,0	1 425,5	-37,5	1 379,7

Driftsammandrag för prognos för helår 2023, belopp miljoner kronor

	Prognos helår	Budget 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
100 - Nämnd och styrelseverksamhet	2,9	2,9	0,0	2,7
130 - Övrig politisk verksamhet	1,4	1,4	0,0	1,7
267 - Alkoholtillstånd mm	0,0	0,0	0,0	-0,5
513 - Insatser enligt LSS, SFB och HSL	853,2	825,5	-27,7	810,0
520 - Insatser personer m funktionsnedsättning	174,7	167,4	-7,3	174,0
559 - Vård för vuxna med missbruksproblem	105,6	115,6	10,0	115,0
569 - Barn- och ungdomsvård	493,8	483,8	-10,0	443,1
571 - Övriga insatser till vuxna	37,8	37,9	0,2	41,5
575 - Ekonomiskt bistånd	2,6	2,4	-0,2	2,1
585 - Familjer och Familjerådgivning	10,0	9,4	-0,7	9,8
600 – Flyktingmottagande	24,6	22,5	-2,1	22,4
920 - Gemensamma verksamheter	5,3	5,3	0,0	6,0
922 - Social- och omsorgsförvaltningen	44,2	42,0	-2,2	43,2
Summa nettokostnader	1 756,1	1 716,1	-40,0	1 671,1
<i>varav kostnader</i>	<i>2 033,2</i>	<i>1 997,2</i>	<i>-36,0</i>	<i>2 014,1</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>-277,1</i>	<i>-281,1</i>	<i>-4,0</i>	<i>-343,0</i>

I KS 2023-91, 2023-05-02 beslutades om en hyreskompensation på 4,2 miljoner kronor, som bokförts på gruppboenden. Det beslutades även om en lönekompensation som ska vidareförmedlas till Leanlink på 2,5 miljoner kronor. Det sammantaget innebär att social- och omsorgsnämndens budgettram justerades från 1 710 miljoner kronor till 1 717 miljoner kronor.

Analys och kommentar

Ekonomi

Resultatet för Social- och omsorgsnämnden till och med oktober innebär ett underskott med minus 37,5 miljoner kronor.

I budgeten fanns ett kvarstående behov av kostnadsreducerande åtgärder, vilket bestod av skillnaden mellan kommunens pris- och lönejustering och OPI¹ minus 11,5 miljoner kronor, höjda arvoden för familjehem minus 5 miljoner kronor, kostnadsökningar hyror och el minus 9 miljoner kronor samt delvis ofinansierat nytt gruppboende minus 2,5 miljoner samt kompensation plus 4,2 miljoner kronor för ökade externa lokalkostnader. Totalt innebär ovanstående minus 20 miljoner kronor per oktober med påverkan på de flesta verksamhetsgrupperna i tabellen.

Förvaltningen fick i början av året ett uppdrag att tillsammans med Leanlink identifiera effektiviseringsmöjligheter och ta fram en åtgärdsplan för att kompensera för det befarade underskottet 2023. Arbetet har varit intensivt under våren och beslut om åtgärdsplanen togs i social- och omsorgsnämnden i augusti. Helårseffekten av åtgärdsplanen beräknas till 55 miljoner kronor som kommer att uppnås 2026, men kommer endast ha en marginell effekt 2023 med cirka en miljon kronor.

Utfallet för månaden oktober blev sämre än förväntat, framförallt för verksamhetsgrupperna LSS, SFB och HSL och Barn- och ungdomsvård. Underskottet i månaden blev minus 7,8 miljoner kronor, vilket är cirka 4 miljoner kronor sämre än förväntat. Månadsavvikelsen förklaras av följande poster:

- Ökade dygnsplaceringar för barn och unga samt vuxna -1,8 mnkr
- Reparation och lösen av lokaler - 1,8 mnkr (engångskostnad)
- Utbetalning av IOP² -1 mnkr (engångskostnad)
- Lägre intäkter från Migrationsverket, både för ensamkommande barn och för LSS -1,8 mnkr

Efter september prognostiserade social- och omsorgsnämnden ett helårsresultat på minus 35 miljoner kronor. **Som en följd av oktoberutfallet ser vi att prognosen behöver justeras till minus 40 miljoner kronor.** Förvaltningsdirektören har i samband med det initierat ett nytt uppdrag utifrån den nya förvaltningsorganisationen från 2024. Uppdraget består i att utvärdera och säkra den befintliga åtgärdsplanen, göra en översyn och effekthemtagning av stabs- och ledningsresurserna i den nya förvaltningen samt ta fram kompletterande åtgärder för att uppnå ekonomi i balans i den nya organisationen som då även inkluderar LSS- och Råd och stödverksamheten i egen regi.

Prognosen innehåller utöver de ej realiserade kostnadsreduceringarna i budget som beskrivs ovan ökade kostnader för dygnsplaceringar Barn och unga och Vuxna bland annat som en följd av nuvarande samhällsutveckling. Nämnden har även underskott vad gäller ensamkommande barn på grund av överkapacitet i boende, ökat underskott LSS-boenden samt uppstart av ny daglig verksamhet inom LSS.

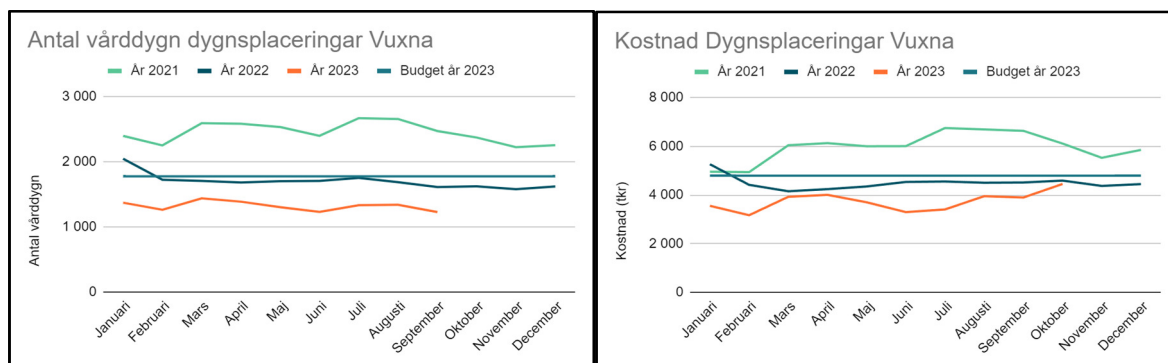
I nämndens ekonomi finns det osäkerhetsfaktorer som kan påverka resultatet och som är svåra att prognostisera. Detta gäller framförallt dygnsplaceringar barn och även vuxna i rådande situation, assistanskostnader från Försäkringskassan som debiteras långt i efterskott och varierar stort mellan månaderna, viten för boenden (där nämnden har ett antal pågåenden IVO-ärenden) samt skadeståndskostnader som uppstår när lägenheter återlämnas.

Verksamhet

Antal vårddyggn för vuxna har minskat, detta som följd av strukturerat arbete med öppenvårdsinsatser på hemmaplan. (Oktober månads vårddygnsstatistik är inte fullständig.) Kostnaderna för dygnsplaceringar vuxna som minskat under 2022 och 2023 visade en ökning för månaden oktober. Ackumulerat för året ligger kostnaden 17% under 2022 (-19% jan-sept).

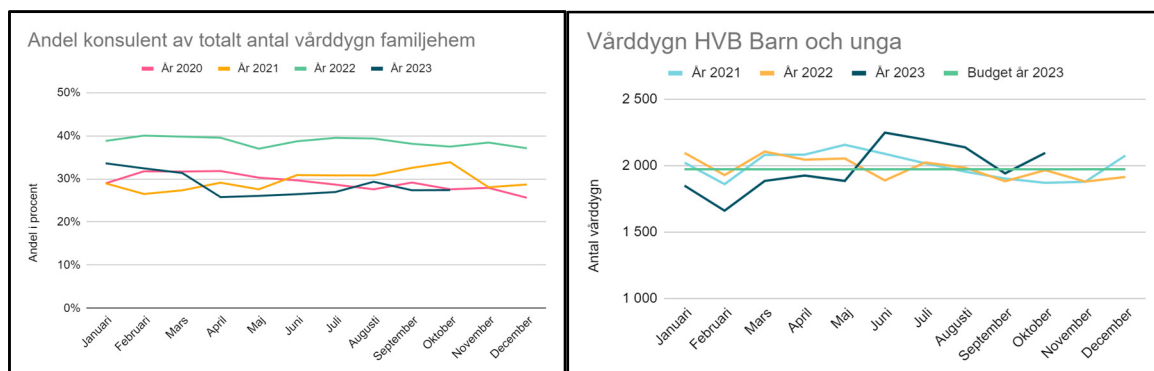
¹ OPI = Omsorgsprisindex är framtaget tillsammans med Vårdföretagarna och Sobona. Det är ämnat att användas vid upphandling av verksamhet inom Kommunals löneavtalsområde.

² IOP = idéburet offentligt partnerskap

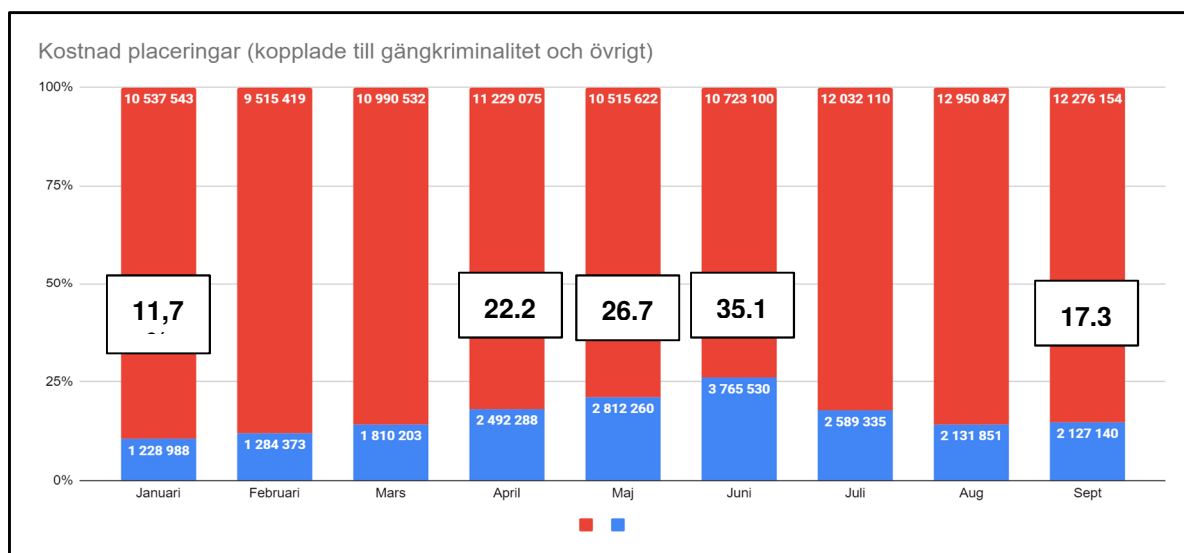
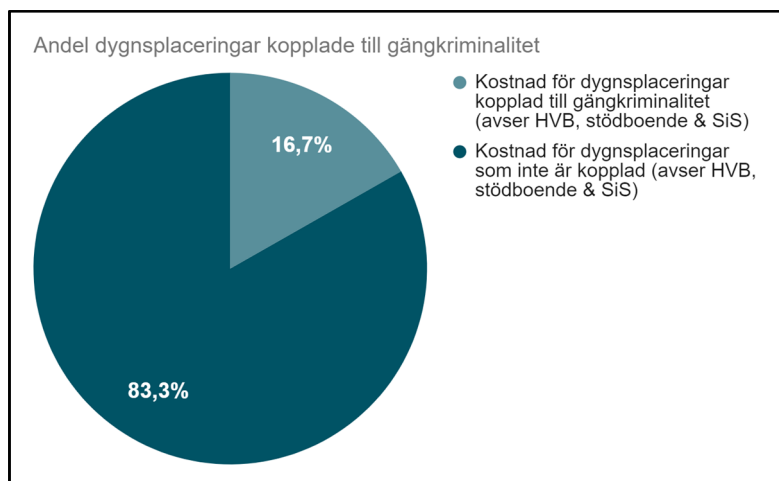


Förvaltningen arbetar aktivt med familjehemsstrategin, för att minska andelen konsulentstödda familjehem. Utvecklingen under 2023 innebär färre konsulentstödda familjehem och fler egna arvoderade familjehem. År 2022 var den genomsnittliga andelen cirka 39 procent, medan andelen i januari till oktober 2023 var 28,7%. Totalt sett har kostnaderna för familjehem minskat, trots de höjda arvoden enligt SKR:s rekommendation. Målet är att ha max 25 procents andel konsulentstödda familjehem.

Antal vård dygn i HVB-hem låg de första månaderna lägre än budget, ökade under andra kvartalet bland annat på grund av skyddsplacering av en familj, där det fanns kopplingar till gängkriminalitet och ökar igen från oktober.



Förvaltningen mäter även hur stor del av kostnaden för dygnsplaceringar som utgörs av insatser kopplade till gängkriminaliteten för Barn och unga. Utöver det dedikeras mycket av förvaltningens personella resurser inom socialkontoret till att hantera frågan på olika sätt. För perioden januari till september var andelen 16,7 % av alla dygnsplaceringar i HVB, SiS och stödboende, vilket motsvarar 20 miljoner kronor. Tittar man över hela året, kan man se att andelen ökat och var som störst i maj och juni.



Investeringar

Resultat 31 oktober 2023 och prognos för helår 2023, belopp miljoner kronor

	Redovisat jan-okt 2023	Redovisat jan-okt 2023	Prognos 2023	Prognos 2023	Prognos 2023	Investe- ringsram 2023	Avvikelse
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Netto		
Övrigt	1,6	0,0	1,6	0,0	1,6	1,0	-0,6
Summa investeringar	1,6	0,0	1,6	0,0	1,6	1,0	-0,6
<i>varav utgifter</i>	1,6	0,0	1,6	0,0	1,6	1,0	-0,6
<i>varav inkomster</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Analys och kommentar

Övriga investeringar avser kontorsutrustning och larm vid förvaltningens flytt till Repslagaregatan 6.

Volymtal och personalstatistik

Volymutveckling

Basuppdrag (volymmått)	2020	2021	2022	Oktober 2023	Prognos 2023
Antal barn och unga i dygnsvård under året ackumulerat (varav ensamkommande) ³	474 (79) Flickor 47%	432 (43) Flickor 48 %	466 (59) Flickor 48%	435 (48) Flickor 48%	470
Antal barn och unga i biståndsbeslutad öppenvård under året (ackumulerat) ⁴	646 Flickor 43%	682 Flickor 46%	740 Flickor 48 %	662 Flickor:45%	720
Antalet pågående ärenden i snitt per månad IFO ⁵	Barn och unga: 1151 Flickor 44%	Barn och Unga: 1248 Flickor 45%	Barn och Unga: 1274 Flickor 46%	Barn och unga:1273 Flickor 561(44%) Vuxna: 558 Kvinnor: 221 (40%)	Barn och unga: stabilt genomsnitt Vuxna: stabilt genomsnitt
Antal pågående ärenden i snitt per månad LSS ⁶	Barn och unga: 342 Flickor 35%	Barn och unga: 352 Flickor 35%	Barn och unga: 402 Flickor 34%	Barn och unga: 370 Flickor: 37% Vuxna: 1145 Kvinnor: 473 (41%)	Stabilt i förhållande till 2023 för både barn och vuxna
Ackumulerade familjerättsliga ärenden under året ⁷	1484	1566	719	762	800

Kommentar

I de framtagna volymmåtten finns en stabilitet, både vad gäller volym samt fördelning mellan könen. Däremot noteras att det är fler pojkar/män jämfört med flickor/kvinnor som är aktuella inom LSS.

Tabellen ovan visar biståndsbedömda insatser. Utöver det sker en ökning av inkomna anmälningar Barn och unga. Fler av dessa anmälningar genererar insatser som ges via service (ej biståndsbedömda insatser) och därmed inte kommer med som ökning av de insatser som mäts i tabellen.

Förändringarna i antal ärenden för familjerätten har två orsaker. Minskningen 2022 kommer från lagändring som gjort det möjligt för ogifta föräldrar till barn födda från den 1 januari 2022 att göra en digital föräldraskapsbekräftelse hos skatteverket istället för att socialtjänsten handlägger det som ett

³ Dygnsvård:Källa: Qliksense BOU insats placering LVU och SOL, alla genomförandeformer utom annan placering LVU och LVU i hemmet. Första siffran är totalt i dygnsvård. Inom parentes är de som har orsak angiven som ensamkommande.de med orsak ensamkommande har hämtats från dygnsvårdsappen

⁴ Öppenvård :Källa: Antal barn i biståndsbeslutad öppenvård: källa Qliksense pågående verkställigheter öppenvård. Unika individer

⁵källa Qliksense: antal ärenden per år

⁶ Källa Qliksense bou, aktuella ärenden

⁷ Källa Treserva familjerätt. aktuella ärenden sammantaget för perioden

ärende. Ökningen 2023 beror till stor del på att arbetsuppgifter som tidigare utförts utan ärende nu registreras som ärenden. Jämförelser mellan åren bör inte göras.

Personal

Personal	Oktober 2019	Oktober 2020	Oktober 2021	Oktober 2022	Oktober 2023
Antal tillsvidareanställda	512	531	540	423	441
Total sjukfrånvaro	6,9%	6,5%	4,8%	5,6%	4,8%
Personalavgångar externt	6,6%	8,3%	12,0%	9,2%	12,0%

Kommentar

Personalstatistiken omfattar alla tillsvidareanställda inom hela social- och omsorgsförvaltningen och inkluderar då både tjänstlediga och deras ersättare. I januari 2022 genomfördes en förändring av organisationen då delar av organisationen övergick till den nya förvaltningen Integration och arbetsmarknad, IAF. Bortsett från denna förändring så har det skett en faktisk utökning av antalet anställda i avdelningen Barn och Unga, i och med införandet av Nära socialtjänst i Skäggetorp. För att kunna attrahera och konkurrera om kompetens till verksamheten har beslut fattats att erbjuda tillsvidareanställningar vid rekrytering då vi fortfarande har en hög andel personalavgångar.

Den totala sjukfrånvaron ligger under målvärdet om 5% oktober 2023. Andelen personalavgångar externt minskade mellan 2021 och 2022, men har åter ökat under 2023.